

СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ЛЕСІ УКРАЇНКИ

ЮРИДИЧНИЙ
ФАКУЛЬТЕТ

WYŻSZA SZKOŁA
HANDLOWA W RADOMIU

KATOLICKI
UNIwersytet LUBELSKI
JANA PAWŁA II

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ, ЇХ ЗАХИСТУ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ

ЛУЦЬК 2015

УДК 341.96:342.7(062.552)

ББК 67.911.11я54

П 78

*Рекомендовано до друку вченою радою
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 6 від 24.12.2015 р.)*

Оргкомітет конференції:

Коцан І. Я. – професор, доктор біологічних наук, ректор Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, голова редакційної колегії; *Лаба О. В.* – кандидат юридичних наук, доцент, декан юридичного факультету, заступник голови редакційної колегії; *Демчук А. М.* – кандидат юридичних наук, заступник декана юридичного факультету; *Яцишин М. М.* – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри теорії та історії держави і права; *Духневич А. В.* – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін; *Фідря Ю. О.* – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри кримінального права і процесу; *Джурак Л. М.* – відповідальний секретар редакційної колегії.

П 78

Проблеми забезпечення прав і свобод людини, їх захисту в країнах Європи : зб. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. конф. (Луцьк, 11 груд. 2015 р.) / уклад. Л. М. Джурак. – Луцьк. – 198 с.

Збірник матеріалів є результатом наукових досліджень проблем забезпечення та захисту прав і свобод людини в Україні та інших країнах Європи, які стали предметом обговорення на II Міжнародній науково-практичній конференції "Проблеми забезпечення прав і свобод людини, їх захисту в країнах Європи" 11 грудня 2015 року у місті Луцьку. Теоретичні положення та практичні рекомендації учасників конференції щодо удосконалення чинного законодавства України у сфері захисту прав та свобод людини створюють ефективне підґрунтя для подальшого дослідження означеної проблематики.

Для науковців, викладачів, аспірантів та студентів, практичних працівників судових та правоохоронних органів.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

УДК 341.96:342.7(062.552)

ББК 67.911.11я54

Джерела та література:

1. Комаров, В.В. Курс цивільного процесу [Текст]: підручник / В. В. Комаров, В.А. Бігун, В. В. Баранкова та ін.; ред. В. В. Комаров. – Х.: Право, 2011. – 1352с.
2. Нечаев, А.И. Процессуальное правопреемство в гражданском судопроизводстве [Текст]: автореф. дис. канд.. юрид. наук.: 12.00.15 / Нечаев Александр Ильич. – Екатеринбург, 2012. – 27 с.
3. Ухвала Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області від 12.02.2013 р. / Справа №0907/8033/2012 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/31741285>
4. Ухвала Дзержинського районного суду м. Харкова від 13.10.2014 р. / Справа №2/638/1372/2014 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41531652>
5. Ухвала Білгород-Дністровського міського районного суду Одеської області від 31.07.2014 р. / Справа №495/4746/13-ц [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/40998493>
6. Ухвала Київського районного суду м. Одеси від 12.02.2014 р. / Справа №520/16008/13-ц [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/37171909>
7. Ухвала Сихівського районного суду м. Львова від 23.04.2014 р. / Справа №464/11200/13-ц [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/39763381>
8. Нечаев, А.И. Процессуальное правопреемство в гражданском судопроизводстве [Текст]: автореф. дис. канд.. юрид. наук.: 12.00.15 / Нечаев Александр Ильич. – Екатеринбург, 2012. – 27 с.
9. Бичкова, С.С. Процессуальне правонаступництво: поняття і передумови виникнення [Текст] / С.С. Бичкова // Вісник Академії митної служби України. – 2010. – №2. – с.102-107. – (Серія «Право»).
10. Мельников А.А. Правовое положение личности в советском гражданском процессе [Текст] / А. А. Мельников. – М.: Наука, 1969. – 248с.

ПРАКТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ УСУНЕННЯ ПОДВІЙНОГО ОПОДАТКУВАННЯ ПРИ ТРУДОВІЙ МІГРАЦІЇ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ В РЕСПУБЛІКУ ПОЛЬЩА.

Ю. С. Наумович

У зв'язку з економічною кризою та військовими діями на сході країни, коли рівень якісного життя в Україні падає, багато українців шукають кращої долі на заробітках за кордоном. Лідером серед країн в яких працевлаштовуються громадяни України є Республіка Польща. Так, наприклад, значно зросли обсяги працевлаштування українців у Польщі, яка є на другому місці після Росії країною призначення працівників-мігрантів з України. Якщо в 2013 р. польські працедавці повідомили місцеві органи влади про працевлаштування 134 тис. сезонних працівників з України (до 6 місяців протягом року), то в 2014 р. таких повідомлень було вже 359 тис., тобто майже втричі більше.

Дана стаття є спробою теоретичного та практичного аналізу проблеми визначення та застосування в Україні терміну «податковий резидент України» при уникненні-усуненні подвійного оподаткування у правовідносинах між Україною та Польщею, що виникає у зв'язку з трудовою міграцією українців до Польщі, а також сплати податків при працевлаштуванні за кордоном громадян України.

Розглядаючи дане питання необхідно проаналізувати положення Конвенції між Урядом України та Урядом Республіки Польща «Про уникнення подвійного оподаткування доходів і майна та попередження податкових ухилень» дата підписання - 12.01.1993, дата

набуття чинності для України - 11.03.1994, яка в силу положень пункту 3.2. статті 3 Податкового кодексу України має вищу юридичну силу в даних правовідносинах («Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені цим Кодексом, застосовуються правила міжнародного договору».)

Статтю 1 вищенаведеної Конвенції визначено, що ця Конвенція буде застосовуватись до осіб, які є резидентами одної або обох Договірних Держав.

Стаття 4 Конвенції встановлює правила визначення резиденції при застосуванні цієї Конвенції термін "резидент однієї Договірної Держави" означає особу, яка за законодавством цієї Держави підлягає оподаткуванню в ній на підставі місця проживання, постійного місця перебування, місця знаходження керівного органу, місця реєстрації або іншого аналогічного критерію. Цей термін, разом з тим, не включає особу, яка підлягає оподаткуванню в цій Державі, тільки якщо ця особа одержує доходи з джерел в цій Державі або стосовно майна, що в ній знаходиться. У випадку, коли відповідно до положень пункту 1 цієї статті фізична особа є резидентом обох Договірних Держав. Пункт 2 статті 4 Конвенції розглядає питання подвійної резиденції для фізичних осіб і встановлює правила визначення держави, у якій до цієї особи буде застосовуватись податковий режим як до резидента цієї держави у рамках застосування положень договору. Отже, у випадку, якщо фізична особа одночасно вважається резидентом обох Договірних Держав, її статус відповідно до положень Конвенції визначається у наступній послідовності:

а) вона (особа) вважається резидентом договірної держави, де вона має постійне житло; якщо вона має постійне житло в обох державах, вона вважається резидентом тієї держави, де вона має більш тісні особисті й економічні зв'язки (центр життєвих інтересів);

б) у разі, коли держава, в якій вона має центр життєвих інтересів, не може бути визначена або коли вона не має постійного житла у жодній з держав, вона вважається резидентом тільки тієї держави, де вона звичайно проживає;

с) якщо вона звичайно проживає в обох державах або коли вона звичайно не проживає в жодній з них, вона вважається резидентом тільки тієї держави, громадянином якої вона є;

д) якщо вона є громадянином обох держав, або коли вона не є громадянином жодної з них, компетентні органи договірних держав вирішують це питання за взаємною згодою.

Таким чином, там, де виникає конфлікт між законодавствами двох держав, вважається що резиденція - це місце, де фізична особа має житло і що це житло повинно бути постійним. Якщо фізична особа має постійне житло в обох договірних державах, тоді перевага надається державі, з якою особисті і економічні зв'язки цієї особи міцніші. Під такими зв'язками розуміється центр її життєвих інтересів. У разі, якщо резиденція не може бути визначена за цим правилом, надаються додаткові критерії: звичайне місце проживання і громадянство.

Якщо фізична особа має постійне житло у обох договірних державах, необхідно розглянути факти для того, щоб бути впевненим, з якою із двох держав її особисті і економічні зв'язки міцніші. Розглядаються сімейні і соціальні зв'язки особи, її заняття, політична, культурна або інша діяльність, місце бізнесу, місце, з якого вона керує своєю власністю тощо. Якщо особа, що має житло в одній державі, влаштовує інше житло у другій державі, зберігаючи перше, той факт, що вона зберігає перше у середовищі, де вона постійно проживала, працювала, де знаходиться її сім'я і власність, може разом з іншими елементами продемонструвати, що вона зберігає центр життєвих інтересів у першій державі.

У випадку, коли відповідно до положень пункту 1 особа, що не є фізичною особою, є резидентом обох Договірних Держав, тоді він вважається резидентом Договірної Держави, де розміщений його фактичний керівний орган.

Дана норма визначає резиденцію як державу, у якій юридична або фізична особа підлягає оподаткуванню на підставі її місця проживання, постійного місця перебування, місця знаходження керівного органу, місця реєстрації або іншого аналогічного критерію.

Держава, резидентом якої є особа, накладає необмежене податкове зобов'язання - «повну податкову відповідальність» - на цю особу по її всесвітньому доходу, тобто по усіх доходах із усіх джерел, включаючи і закордонні.

Термін "резидент", разом з тим, не включає особу, яка підлягає оподаткуванню в цій Державі лише стосовно доходів з джерел в цій Державі або стосовно майна, що в ній знаходиться. Такі особи користуються перевагами міжнародного договору, тільки якщо вони є резидентами другої країни-учасниці такого договору.

Статус резидента в Україні надається відповідно до положень пункту 14.1.213 статті 14 Податкового кодексу України, відповідно до якого резиденти - це:

- а) юридичні особи та їх відокремлені особи, які утворені та провадять свою діяльність відповідно до законодавства України з місцезнаходженням як на її території, так і за її межами;
- б) дипломатичні представництва, консульські установи та інші офіційні представництва України за кордоном, які мають дипломатичні привілеї та імунітет;
- в) фізична особа - резидент - фізична особа, яка має місце проживання в Україні.

У разі якщо фізична особа має місце проживання також в іноземній державі, вона вважається резидентом, якщо така особа має місце постійного проживання в Україні; якщо особа має місце постійного проживання також в іноземній державі, вона вважається резидентом, якщо має більш тісні особисті чи економічні зв'язки (центр життєвих інтересів) в Україні. У разі якщо державу, в якій фізична особа має центр життєвих інтересів, не можна визначити, або якщо фізична особа не має місця постійного проживання у жодній з держав, вона вважається резидентом, якщо перебуває в Україні не менше 183 днів (включаючи день приїзду та від'їзду) протягом періоду або періодів податкового року.

Достатньою (але не виключною) умовою визначення місця знаходження центру життєвих інтересів фізичної особи є місце постійного проживання членів її сім'ї або її реєстрації як суб'єкта підприємницької діяльності.

Якщо неможливо визначити резидентський статус фізичної особи, використовуючи попередні положення цього підпункту, фізична особа вважається резидентом, якщо вона є громадянином України.

Якщо всупереч закону фізична особа - громадянин України має також громадянство іншої країни, то з метою оподаткування цим податком така особа вважається громадянином України, який не має права на залік податків, сплачених за кордоном, передбаченого цим Кодексом або нормами міжнародних угод України.

Якщо фізична особа є особою без громадянства і на неї не поширюються положення абзаців першого - четвертого цього підпункту, то її статус визначається згідно з нормами міжнародного права.

Достатньою підставою для визначення особи резидентом є самостійне визначення нею основного місця проживання на території України у порядку, встановленому цим Кодексом, або її реєстрація як самозайнятої особи.

Пунктом 3 розглядається питання подвійної резиденції для юридичних осіб і встановлюється правило визначення держави, у якій до цієї особи буде застосовуватись податковий режим як до резидента цієї держави для цілей Конвенції.

Отже, якщо юридична особа є резидентом обох Договірних Держав, вона вважається резидентом тієї Договірної Держави, де розміщений її фактичний керівний орган.

ОТЖЕ, аналіз чинного законодавства дає підстави зробити висновки, що громадяни України не володіють інформацією про наявність Конвенції, не застосовують її при сплаті податків, що виникли у зв'язку з працевлаштуванням за кордоном. Законодавство у своєму систематичному тлумаченні дає чіткі формули його тлумачення.